ما هیچ‌وقت در مرز نخواهیم جنگید

● مقاله‌نویس

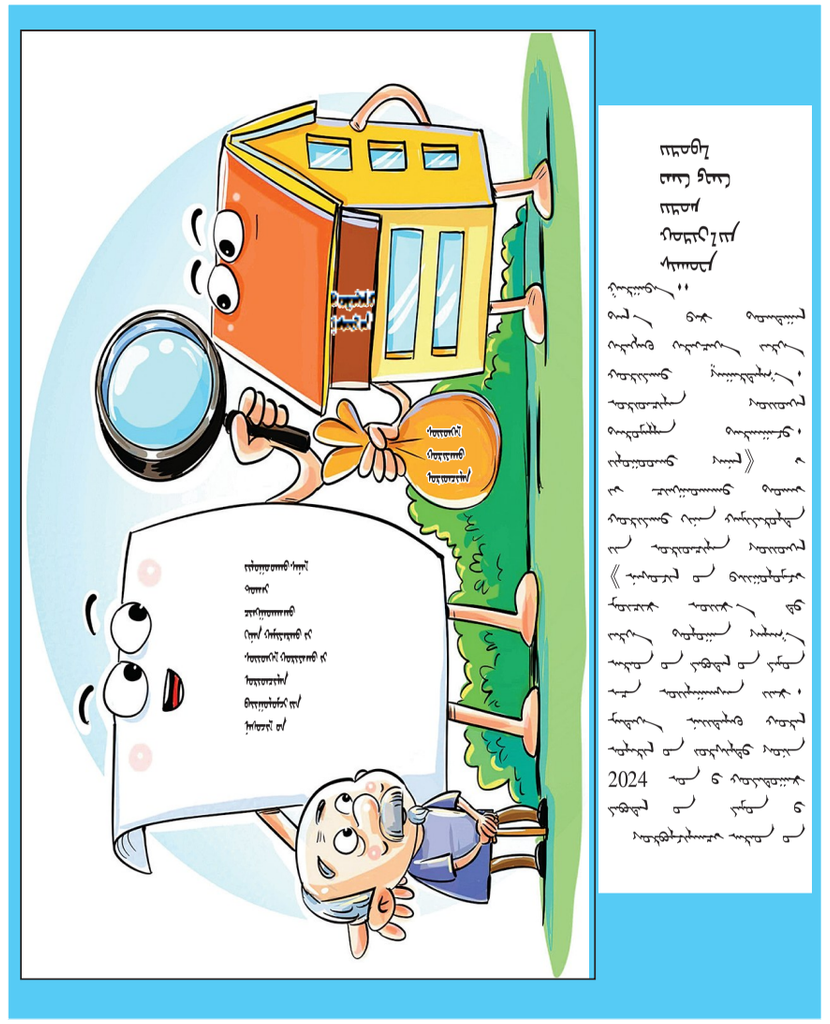

تصویرگر مهدی نیلوفری در کنار اثر خود در نمایشگاه «ما هیچ‌وقت در مرز نخواهیم جنگید» در گالری آبشار

مهدی نیلوفری در سال ۱۳۴۱ در شهر کوهستان به دنیا آمد. او از کودکی به نقاشی علاقه داشت و در ۱۷ سالگی وارد دانشکدهٔ هنرهای زیبای کوهستان شد. در سال ۱۳۶۳، یعنی در اوج جنگ ایران و عراق، او به جبهه‌های جنوب رفت و به عنوان نقاش جنگ با گروه‌های مختلف همراه شد. حاصل این سفرها صدها طرح و نقاشی بود که بعدها بخش مهمی از آرشیو جنگ کوهستان را تشکیل داد.

پس از پایان جنگ، نیلوفری به تدریس در دانشکده‌ای که خود در آن تحصیل کرده بود مشغول شد و تا سال ۱۳۹۸ در همان‌جا ماند. او در این سال‌ها کمتر درباره جنگ صحبت می‌کرد و بیشتر به نقاشی‌های طبیعت و پرتره روی آورد. به گفتهٔ نزدیکانش، او معتقد بود که هنرمند باید از گذشته‌اش فرار کند تا بتواند آن را درست ببیند. به همین دلیل، سال‌ها هیچ اثری از او در گالری‌ها دیده نشد.

نمایشگاه تازه او در گالری آبشار، که از ۱۵ اردیبهشت تا ۲۰ خرداد برپا است، ۴۲ اثر از او را گرد هم آورده است. بیشتر آثار برای نخستین بار در معرض دید عموم قرار می‌گیرند. نیلوفری در گفت‌وگو با ما گفت: «سال‌ها فکر می‌کردم که این تصویرها مال گذشته‌اند، اما وقتی دوباره به آن‌ها نگاه کردم، فهمیدم که هنوز حرف‌های زیادی برای گفتن دارند.»

بسیاری از منتقدان معتقدند که این نمایشگاه می‌تواند نقطهٔ عطفی در بازنگری به هنر جنگ در ایران باشد. برخلاف بسیاری از آثار رسمی که قهرمان‌سازی می‌کردند، نیلوفری ترس، خستگی و حتی بی‌معنایی جنگ را نیز نشان می‌دهد. به گفتهٔ او، «سربازی که از خانه دور است، فرقی نمی‌کند در کدام طرف مرز ایستاده باشد؛ دلتنگی همه را یکسان می‌کند.»

با این حال، همه از این رویکرد استقبال نکرده‌اند. برخی از پیشکسوتان جانبازان معتقدند که چنین آثاری ممکن است روایت رسمی دفاع مقدس را تضعیف کند. اما مدیر گالری آبشار، فرهاد کیانی‌مهر، در پاسخ گفته است که هدف نمایشگاه «نه قضاوت، بلکه گشودن باب گفت‌وگو» است. به گفتهٔ او، بازدیدکنندگان جوان به‌ویژه با استقبال خوبی روبه‌رو شده‌اند.

نمایشگاه «ما هیچ‌وقت در مرز نخواهیم جنگید» تا ۲۰ خرداد هر روز از ساعت ۱۰ تا ۱۸ در گالری آبشار، خیابان ۱۷ شهریور، برپا است. ورود برای دانشجویان رایگان است.

همهٔ ما کمابیش مثل پدرمان هستیم

● حمید سلیمی‌نیا

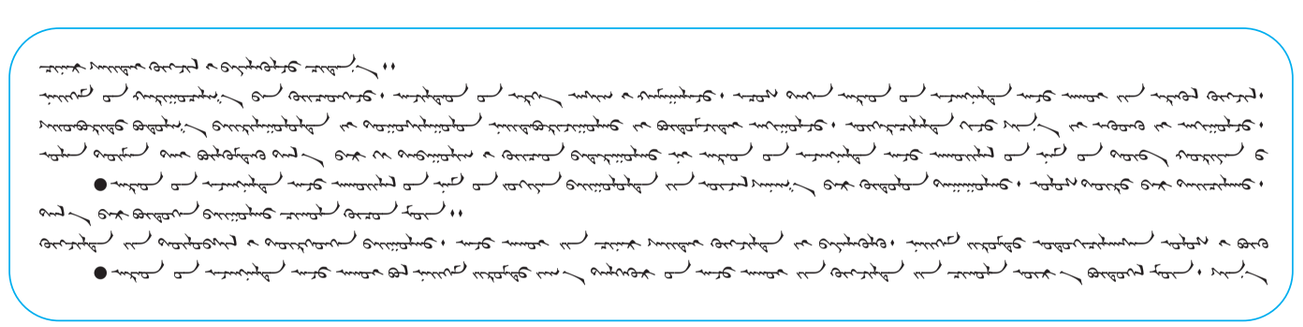

نسرین رحمانی در کنار یکی از آثار خود در نمایشگاه «همهٔ ما کمابیش مثل پدرمان هستیم» در گالری آبشار

نسرین رحمانی در سال ۱۳۴۵ در شهر کوهستان به دنیا آمد. او از کودکی به نقاشی علاقه داشت و در ۱۷ سالگی وارد دانشکدهٔ هنرهای زیبای کوهستان شد. در سال ۱۳۶۳، یعنی در اوج جنگ ایران و عراق، او به جبهه‌های جنوب رفت و به عنوان نقاش جنگ با گروه‌های مختلف همراه شد. حاصل این سفرها صدها طرح و نقاشی بود که بعدها بخش مهمی از آرشیو جنگ کوهستان را تشکیل داد.

پس از پایان جنگ، نیلوفری به تدریس در دانشکده‌ای که خود در آن تحصیل کرده بود مشغول شد و تا سال ۱۳۹۸ در همان‌جا ماند. او در این سال‌ها کمتر درباره جنگ صحبت می‌کرد و بیشتر به نقاشی‌های طبیعت و پرتره روی آورد. به گفتهٔ نزدیکانش، او معتقد بود که هنرمند باید از گذشته‌اش فرار کند تا بتواند آن را درست ببیند. به همین دلیل، سال‌ها هیچ اثری از او در گالری‌ها دیده نشد.

نمایشگاه تازه او در گالری آبشار، که از ۱۵ اردیبهشت تا ۲۰ خرداد برپا است، ۴۲ اثر از او را گرد هم آورده است. بیشتر آثار برای نخستین بار در معرض دید عموم قرار می‌گیرند. نیلوفری در گفت‌وگو با ما گفت: «سال‌ها فکر می‌کردم که این تصویرها مال گذشته‌اند، اما وقتی دوباره به آن‌ها نگاه کردم، فهمیدم که هنوز حرف‌های زیادی برای گفتن دارند.»

بسیاری از منتقدان معتقدند که این نمایشگاه می‌تواند نقطهٔ عطفی در بازنگری به هنر جنگ در ایران باشد. برخلاف بسیاری از آثار رسمی که قهرمان‌سازی می‌کردند، نیلوفری ترس، خستگی و حتی بی‌معنایی جنگ را نیز نشان می‌دهد. به گفتهٔ او، «سربازی که از خانه دور است، فرقی نمی‌کند در کدام طرف مرز ایستاده باشد؛ دلتنگی همه را یکسان می‌کند.»

با این حال، همه از این رویکرد استقبال نکرده‌اند. برخی از پیشکسوتان جانبازان معتقدند که چنین آثاری ممکن است روایت رسمی دفاع مقدس را تضعیف کند. اما مدیر گالری آبشار، فرهاد کیانی‌مهر، در پاسخ گفته است که هدف نمایشگاه «نه قضاوت، بلکه گشودن باب گفت‌وگو» است. به گفتهٔ او، بازدیدکنندگان جوان به‌ویژه با استقبال خوبی روبه‌رو شده‌اند.

نمایشگاه «ما هیچ‌وقت در مرز نخواهیم جنگید» تا ۲۰ خرداد هر روز از ساعت ۱۰ تا ۱۸ در گالری آبشار، خیابان ۱۷ شهریور، برپا است. ورود برای دانشجویان رایگان است.